

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації
Ковальчук Юлії Миколаївни
на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності виконавчих
органів місцевих рад на базовому рівні в Україні»,
підготовленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 – право, галузь знань 08 – право

На виконання рішення вченої ради Донецького державного університету внутрішніх справ від «26» серпня 2021 р. (протокол № 19) за результатами фахового семінару, проведеного «09» вересня 2021 р. кафедрою адміністративно-правових дисциплін факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, рецензенти доктор юридичних наук, професор Вітвіцький Сергій Сергійович та доктор юридичних наук, старший науковий співробітник Веселов Микола Юрійович, розглянувши дисертацію та наукові публікації, у яких висвітлено основні наукові результати дисертації Ковальчук Юлії Миколаївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні», дійшли такого висновку.

I. Науковий рівень дисертації.

Актуальність теми дослідження

Процеси децентралізації в Україні обумовили реформування адміністративного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування та формування нової моделі виконавчих органів місцевих рад, здатних до виконання сучасних завдань з розбудови спроможних громад та територій.

Створення сучасної моделі місцевого самоврядування в Україні обумовлює необхідність вдосконалення та розвитку адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності виконавчих органів місцевих рад саме на базовому рівні.

На сьогоднішній день для науки адміністративного права актуальними є проблемні питання правового регулювання процесів децентралізації в

Україні, особливо в умовах євроінтеграційних прагнень України та приведення національного законодавства до європейських стандартів. Впровадження в право ідей Європейської Хартії місцевого самоврядування обумовила необхідність реформування як організації та діяльності виконавчих органів місцевих рад, так і принципів їх функціонування. Об'єктивно, існуюча модель виконавчих органів місцевих рад в цілому виявилася не спроможною до вирішення соціально-економічних завдань розвитку територій та розв'язання кризових явищ, що спостерігаються в Україні, і перш за все у сільській місцевості.

На сучасному етапі розвитку держави реформуванню законодавства і права приділена значна увага. Оновлено нормативну базу в сфері функціонування місцевого самоврядування, а саме: прийнято нову редакцію Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Виборчий кодекс України, змінено фінансово-правові основи діяльності місцевих громад, прийнято пакет законодавчих актів в рамках децентралізації, зроблено законотворчі спроби внести зміни до Конституції України та в законодавство про територіальний устрій країни. Фактично, Україна отримала нову нормативно-правову базу, що дозволяє максимально впровадити кращі європейські ідеї та стандарти організації та діяльності місцевого самоврядування. В той же час, сучасний стан адміністративно-правового забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад потребує детального наукового аналізу та розробки пропозицій щодо уніфікації та вдосконалення чинного законодавства у цій сфері.

Загальні правові питання формування, організації та діяльності органів місцевого самоврядування досліджувалися представниками різних галузей науки, що зумовлено складністю та багатоаспектністю відповідного суспільного явища. Аналіз публічно-правової основи діяльності органів місцевого самоврядування був об'єктом дослідження таких вчених, як В.Б. Авер'янова, Г.В. Атаманчука, О.В. Батанова, Ю.П. Битяка, Д.М. Бахраха, С.С. Вітвіцького, Є.В. Додіна, В.К. Колпакова, М.П. Орзіха,

І.М. Пахомова, П.М. Рабіновича, А.О. Селіванова, О.Ф. Скакун, Ю.М. Старілова, О.Ф. Фрицького, В.В. Цветкова, В.М. Шаповала та ін.

У різні часи в галузях конституційного та адміністративного права проблеми формування, організації та діяльності органів місцевого самоврядування в Україні розглядалися в роботах О. М. Бандурки, К.І. Бриля, М.М. Добкіна, Т.В. Забейворота, А.А. Ібрагімової, Н.В. Камінської, Ю.С. Кіцула, І.І. Омелька, А.П. Павлюк, Я.М. Сандул, В.В. Тарана, А.С. Філіпенко, А.В. Цабєки та ін.

Проте, не зважаючи на значну кількість досліджень у зазначеній сфері залишається багато питань щодо відповідного адміністративно-правового регулювання організації та діяльності виконавчих органів місцевих рад. Викладене вказує на необхідність у проведенні нового окремого дослідження проблем адміністративно-правового забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні в умовах реформи децентралізації та намагання створити самодостатні і спроможні громади на базовому рівні в Україні.

Рівень наукової новизни результатів дослідження

Дисертація Ю.М. Ковальчук є комплексним дослідженням адміністративно-правового забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні на основі якого доопрацьовано раніше відомі та розроблено нові положення щодо поняття, виду, форм та методів діяльності виконавчих органів, їх функцій та системи організації, а також підготовлено пропозиції щодо внесення змін до законодавства.

Аналіз роботи Ю.М. Ковальчук дає підстави констатувати, що в роботі отримані нові наукові результати, а саме:

– аргументовано імплементувати до системи адміністративно-правового забезпечення діяльності виконавчих органів всіх рівнів терміну «діджиталізація», що доцільно визначити як «форма й метод діяльності виконавчих органів місцевих рад, заснована на засадах цифрової

трансформації суспільства та розвитку цифрового урядування, максимального спрощення надання адміністративних послуг та автоматизацію цих процесів, спрямована на підвищення ефективності, прозорості та відкритості у забезпеченні прав, свобод і законних інтересів громадян, підвищення рівня їх участі в суспільних та політичних процесах»;

– запропоновано внести зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», а саме: доповнити частиною 7 статтю 54-1 та викласти в такій редакції: «На період відпустки або тривалого часу, під час якого староста не може виконувати свої повноваження за станом здоров'я, відповідний голова має призначити особу, яка тимчасово виконуватиме відповідні повноваження»;

– запропоновано внести зміни до Закону України «Про соціальний діалог», а саме викласти абзац 3 частини 2 статті 4 в такій редакції: «на територіальному рівні – профспілкова сторона, суб'єктами якої є профспілки відповідного рівня та їх об'єднання, що діють на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці; сторона роботодавців, суб'єктами якої є організації роботодавців та їх об'єднання, що діють на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці; сторона органів виконавчої влади, суб'єктами якої є місцеві органи виконавчої влади, що діють на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці. На території відповідної адміністративно-територіальної одиниці стороною соціального діалогу можуть бути органи місцевого самоврядування та *староста* в межах повноважень, визначених законодавством»;

– удосконалено поняття «виконавчі органи місцевих рад на базовому рівні в Україні» яке доцільно визначити як – органи (виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи), які, відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», створюються сільськими, селищними, міськими радами для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування у межах відповідних адміністративно-територіальних

одиниць, реалізації рішень, ухвалених відповідними радами та спрямованих на реалізацію програм соціально-економічного, культурного, комунально-побутового розвитку та інших;

– удосконалено поняття функцій виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні;

– сформовано систему ознак виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні, з урахуванням різних критеріїв;

– визначено умови ефективності та результативності процесу реформування адміністративно-територіального устрою держави у рамках перспектив нової організації виконавчих органів місцевих рад в Україні в контексті децентралізації та формування багаторівневої моделі територіальних громад;

– важливими та необхідними виглядають й інші висновки та пропозиції автора.

Обґрунтованість і достовірність результатів дослідження

Викладені в дисертації наукові висновки, положення і рекомендації є обґрунтованими, базуються на ретельному аналізі літератури з тематики дослідження та узагальненні практики застосування адміністративного, конституційного та міжнародного законодавства (усього – 205 найменувань).

Робота ґрунтується на використанні комплексу загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, які використовуються в юридичній науці – діалектичний, аналізу і синтезу, системно-структурний, логіко-семантичний, формально-логічний, порівняльно-правовий тощо.

Структура дисертаційного дослідження Ковальчук Юлії Миколаївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні» відповідає окресленій меті та поставленим завданням дослідження, робота складається із трьох розділів, які містять вісім підрозділів. Виклад результатів дослідження здійснено на належному науково-методичному рівні з застосуванням механізмів та засобів спеціальної адміністративно-правової термінології. Наукові положення та

рекомендації є достатньо аргументованими, базуються на власному досвіді здобувачки, а також на аналізі поглядів та аргументів інших вчених - юристів, накопиченому у сфері адміністративного права. Авторкою в ході дослідження було проаналізовано судову практику, погляди представників правових наукових шкіл України та інших держав, відповідне адміністративне законодавство, що забезпечує адміністративно-правове забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад, застосовано метод порівняння та зроблено висновки і пропозиції.

У цілому, науковій праці притаманна логічна довершеність та цілісність, а висновки по роботі характеризуються лаконічністю та чіткістю.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Висновки та пропозиції, що містяться в дисертації, можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – положення та висновки дисертації є основою для розробки подальших напрямів удосконалення адміністративно-правових засад проведення децентралізації органів виконавчої влади в Україні;

– правозастосовній діяльності – з метою вдосконалення організації та діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні, що повинна забезпечувати самостійність і спроможність територіальних громад, збалансованість соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць;

– в освітньому процесі – дозволять підвищувати якість викладання та практичної спрямованості дисциплін «Адміністративне право», «Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні» при вивченні тем пов'язаних із організацією та діяльністю виконавчих органів місцевих рад.

II. Відповідність оформлення дисертації встановленим вимогам

Оформлення дисертації Ковальчук Юлії Миколаївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності виконавчих органів

місцевих рад на базовому рівні в Україні» відповідає вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 № 40.

III. Кількість і обсяг публікацій. Повнота опублікованих матеріалів дисертації.

Основні наукові результати дисертації Ковальчук Юлії Миколаївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні» опубліковано у періодичному науковому виданні інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію, у 4 статтях у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, а також у 4 публікаціях апробаційного характеру, які розкривають основний зміст дисертації:

*Стаття у періодичних наукових виданнях інших держав,
які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку
та/або Європейського Союзу*

1. Kovalchuk Yu.M (2020). The role and significance of the headman in the system of local self-government at the basic level: problematic issues and ways to improve. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2020. № 4 (32). vol. 3. P. 32–36

*Статті у наукових виданнях,
включених до переліку наукових фахових видань України*

1. Ковальчук Ю.М. Щодо поняття об'єднаної територіальної громади як елемента правового регулювання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2017. № 29. Том 1. С. 87–90.

2. Ковальчук Ю.М. Нормативно-правова основа діяльності виконавчих органів місцевих рад базового рівня. *Наукові записки Серія: Право*. Випуск 6. 2019. С. 101–106

3. Ковальчук Ю.М. Діджиталізація як елемент ефективної діяльності місцевих рад базового рівня. *Держава та регіони. Серія: Право.* 2020. № 4 (70). Том 2. С. 36–40.

4. Ковальчук Ю.М. Досвід зарубіжних країн регулювання діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні. *Juris Europensis Scientia.* 2021. № 1. С. 27–32.

Публікації апробаційного характеру

1. Ковальчук Ю.М. Етапи добровільного об'єднання територіальних громад в процесі формування базового рівня адміністративно-територіального устрою України. *Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції* (м. Кропивницький, 18 квітня 2017 р.). Кропивницький, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. С. 133–136.

2. Ковальчук Ю.М. Поняття базового рівня адміністративно-територіального устрою України. *Сучасне правотворення: питання теорії та практик: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 1-2 червня 2018 р.). Дніпро. ГО «Правовий світ». С. 65–68

3. Ковальчук Ю.М. Досвід зарубіжних країн регулювання діяльності виконавчих органів місцевих рад. *Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції* (м. Кропивницький, 17 квітня 2020 року). Кропивницький, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. С. 115–119.

4. Ковальчук Ю.М. Діджиталізація в діяльності місцевих рад як форма забезпечення безпеки інтересів громад. *Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики: збірник наукових статей, тез*

доповідей та повідомлень за матеріалами ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 15-16 квітня 2021 р.).

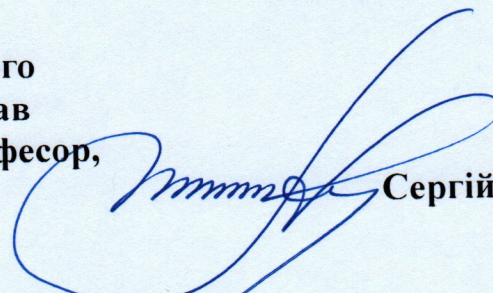
Зазначені публікації містять належне обґрунтування отриманих наукових результатів, опубліковані у виданнях, кількість та рівень яких відповідає встановленим вимогам, характеризуються повнотою викладу матеріалів дисертації, опубліковані у різних випусках (номерах) наукових періодичних видань. Серед наведених публікацій немає таких, в яких повторюються наукові результати, опубліковані раніше в інших наукових публікаціях, що вже зараховані за темою дисертації. Опублікування результатів дисертації Ковальчук Юлії Миколаївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні» відповідає вимогам, встановленим п. 11 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167.

IV. Дисертація Ю.М. Ковальчук на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні», підготовлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, галузь знань «08 Право» характеризується належним науковим рівнем, містить обґрунтовані та актуальні нові наукові положення, сформульовані здобувачкою самостійно під час цілісного завершеного наукового дослідження, результати якого повно опубліковано у встановленій кількості публікацій, має достатнє теоретичне та практичне значення для юридичної науки і загалом відповідає вимогам, встановленим п. 10–12 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167. Оформлення дисертації відповідає вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 № 40.

З огляду на викладене дисертація Ю.М. Ковальчук на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні в Україні», підготовлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, галузь знань «08 Право», може бути рекомендована до захисту.

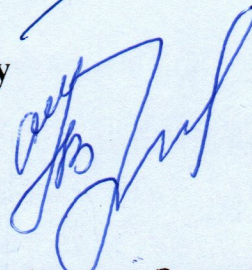
Рецензенти:

**Ректор Донецького державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України**

Сергій ВІТВИЦЬКИЙ

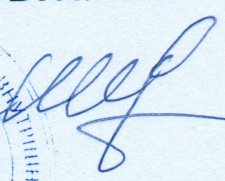
**Професор кафедри державно-правових
дисциплін факультету № 2 КННІ
Донецького державного університету
внутрішніх справ
доктор юридичних наук, с.н.с.**

Микола ВЕСЕЛОВ

Підписи ректора ДонДУВС д.ю.н., професора, Заслуженого юриста України Сергія Вітвіцького, професора кафедри державно-правових дисциплін факультету № 2 КННІ ДонДУВС д.ю.н., с.н.с. Миколи Веселова засвідчую:

Начальник ВДСД

Юлія МЕРКУЛОВА